

EXPOZIȚIA „SĂRBĂTORILE PASCALE ILUSTRATE ÎN ICONOGRAFIE”

Sabin Lungoci¹

sabintur1978@hotmail.com

Keywords: *Easter, exhibition, heritage.*

Summary: *The organization of the exhibition „Easter illustrated in iconography” has a double purpose, that is: to valorize the museum's heritage and to celebrate the most important event of the Christianity - "Easter". To be in line with the subject of the exhibition, I thought to choose some items with a profound signification related to Easter such as crosses, icons, some furniture items and then I made a script that depicted all the stages of Jesus crucifixion and his sufferings.*

The basic subject of this exhibition is fixed around the celebration of Easter by the orthodox which represents one of the most important yearly Christian celebration that commemorates the fundamental event of The Christianity - „The Easter”.

Organizarea expoziției „Sărbătorile Pascale ilustrate în iconografie” are un dublu scop, și anume: valorificarea patrimoniului muzeal dar și sărbătorirea celui mai important eveniment al creștinătății - „Paștele”.

Tematica de bază a acestei expoziții este centrată în jurul celebrării de către creștinii ortodocși a sărbătorilor pascale, ce reprezintă una dintre cele mai importante sărbători anuale creștine care comemorează evenimentul fundamental al creștinismului. În tradiția ortodoxă, sărbătoarea Paștelui este precedată de o perioadă lungă de post, în care se comemorează evenimentele premergătoare “Învierii Domnului” - ultima săptămână din Postul Mare, numită “Săptămâna Patimilor”, ce începe cu “Duminica Floriilor”, când se sărbătorește intrarea lui Iisus Hristos în Ierusalim și se sfârșește în Săptămâna Mare. Este săptămâna în care sunt comemorate patimile lui Iisus, și anume răstignirea și moartea sa în Vinerea Mare.

Înainte de a începe să explic tematica expoziției aș vrea să multumesc tuturor celor care au pus umărul la realizarea acesteia și au făcut posibilă materializarea acestei idei. Aș începe cu domnul Deca Eugen, apoi domnul director Tulugea Claudiu, Ionuț Dumitrescu, Elena Mitrana, Leta Binder, Rotaru Rodica, Elena Jorovlea, Tiberiu Aniniș, Alina Cristea, Mina Stroe, Relu Aprodu, Marian Stroe, Alexandru Zamfir, Traian Purece, George Cerbu, Olimpia Bâjbâiac, precum și maestrului Gheorghe Dican, care a donat pentru realizarea acestei expoziții un ou frumos încondeiat din propria colecție.

Punctul de greutate al expoziției îl reprezintă expunerea centrală a două cruci și a lui Iisus răstignit pe cruce, ca leit-motiv al sacrificiului suprem prin care

---

¹ Sabin Lungoci, muzeograf Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea.

Iisus, fiul lui Dumnezeu, a salvat omenirea. Deasupra crucii avem coroana cu spini pe care soldații romani i-au așezat-o pe cap lui Iisus, atunci când acesta a început să urce Muntele Golgotei. Stropită cu sânge, va rămâne în memoria creștinilor ca una dintre umilințele aduse lui Iisus în lungul lui drum făcut pentru mântuirea oamenilor. Faptul că sunt trei cruci nu este doar un motiv de estetică ci și datorită faptului că numărul trei² este pretutindeni un număr fundamental, fatidic și plin de semnificații ezoterice și religioase. El reprezintă trinitatea - Dumnezeu, Iisus și Sfântul Duh, el exprimă o ordine intelectuală și spirituală în legătură cu Dumnezeu, cu universul și omul. Însuși faptul că Iisus a mai fost răstignit alături de doi tâlhari nu este o simplă coincidență.

În Noul Testament ne este relevat că Mântuitorul Iisus a fost răstignit pe o cruce mare de lemn și prin sacrificiul său a sfințit-o. Înainte era un simplu obiect de tortură al romanilor, și de atunci crucea³ a devenit simbolul tuturor creștinilor și semnul biruinței și al victoriei vieții asupra morții, al binelui care învinge întotdeauna răul. Crucea reprezintă astfel, prin brațul său paralel cu pământul, *superioritatea spiritului asupra materialului* sau pământului, iar stâlpul vertical al crucii reprezintă aspirația oamenilor aflați în planul terestru către Divinitate, prin mântuire. La baza crucii am presărat câteva petale roșii de trandafir ce simbolizează sângele Mântuitorului care a fost vărsat pentru spălarea păcatelor omenirii.

Pentru a reliefa importanța crucii în viața creștinilor am dedicat un întreg panou al expoziției expunerii unor coronițe din salcâm ce au fost dispuse în formă de cruce, având o dublă semnificație, și anume: aspirația omului către Divinitate prin cruce⁴, dar și reprezentarea Divinității prin cerc, figura geometrică perfectă.

În ceea ce privește crucile de masă expuse, în toate bisericile se așează Sfânta Cruce pe masa de altar.

După exemplul vieții Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, credința creștină ne învață că fiecare om trebuie "să își poarte crucea", adică să trăiască în răbdare și smerenie, să nu își piardă niciodată speranța în ajutorul Domnului și în mântuirea sufletului. Așa cum spunea părintele Cleopa: "- Creștinii se închină și se roagă cu multă evlavie înaintea Sfintei Cruci, căci prin ea Dumnezeu ne revarsă har, dragoste și putere"⁵.

La baza crucii, aflate pe o superbă măsuță tradițională, sunt expuse ouă încondeiate prin care am vrut să ilustrez obiceiul înroșirii ouălor la ortodocși; astfel legendele creștine relatează că Maica Domnului, care venise să își plângă fiul răstignit, a așezat coșul cu ouă lângă cruce și acestea au fost înroșite de sângele care picura din rănilor lui Iisus.

Icoanele expuse de o parte și de alta a crucilor, ca elemente de simetrie, exprimă invariabil etapele supliciuului suferit de Iisus Hristos pentru oameni,

---

² Chevalier, Gheerbrant 1995a, p. 751.

³ *Ibidem*, p. 395.

⁴ *Ibidem*, p. 295.

⁵ Cleopa 1981, p. 59.

începând cu “Cina cea de taină”, ultima cină a Mântuitorului de dinaintea răstignirii, continuând cu răstignirea și terminând cu Înălțarea. Dacă despre cruce și crucificare am menționat anterior, acum am să menționez câteva cuvinte despre Învierea Domnului, ilustrată în câteva icoane expuse. Astfel, icoana “Învierii Domnului” sau Icoana pogorârii la Iad, este ultima treaptă a scării smereniei Mântuitorului, a drumului crucii, atingere a adâncului în care zăceau dreptii Vechiului Testament, împreună cu Adam și Eva, este icoana în care *Dumnezeu Iubire* se pogoară la nivelul omului pentru ca pe om să îl ridice la înălțimea sa.

Expunerea iconografică se termină cu Înălțarea lui Iisus, despre care evanghelistul Marcu spunea că s-a petrecut după ce Hristos le-a apărut celor unsprezece ucenici ai Săi și "i-a muștră pentru necredința și împietrirea inimii lor, căci n-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviat" și le-a poruncit să răspândească peste tot cuvântul Evangheliei, spunând: "Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura" (Mc. 16,15). După ce Domnul a rostit aceste cuvinte și altele câteva, pe care Marcu le redă; "S-a înălțat la cer și a șezut de-a dreapta lui Dumnezeu. Iar ei, plecând, au propovăduit pretutindeni și Domnul lucra cu ei și întărea cuvântul, prin semnele care urmau" (Mc. 76, 1,9-20).

Ca o chintesență a Noului Testament, avem expusă într-o poziție centrală o troiță deosebit de frumos pictată în care sunt redată toate etapele sacrificiului lui Iisus.

Expoziția este completată de câteva obiecte cu o semnificație importantă în ceea ce privește sărbătoarea Paștelui – astfel, în mijlocul sălii de expoziție, pe un tetrapod de secol XVIII, se află Cartea Sacră sau Biblia, care este deschisă la capitolul din Noul Testament referitor la răstignirea lui Iisus.

Mai sunt expuse și trei piese - din nou trei - din colecția de port popular, piese ce au frumos reprezentat simbolul crucii.

Coronițele de salcie completează în mod alegoric expoziția, reprezentând “Sărbătoarea de Florii”, ce marchează intrarea lui Iisus Hristos în Ierusalim. Denumirea de Florii vine în mod eronat de la o presupusă sărbătoare a dacilor străbuni, care o celebrau în această zi pe zeița Flora și aduceau în templul acestei zeități flori și ramuri de sălcii. Originea acestei sărbători e la romanii antici, care celebrau Floraliile. Sărbătoarea a coincis cu Intrarea lui Iisus în Ierusalim iar strămoșii au păstrat de atunci doar denumirea. Când Iisus a intrat în orașul sfânt, el a fost întâmpinat ca un rege și oamenii i-au așternut crengi de măsline și finic în cale. Astfel, s-a păstrat acest simbol și credincioșii aduc ramuri de salcie cu flori care sunt sfințite.

Nu vreau să închei descrierea mea fără a menționa un ultim element deosebit de important în această alegorie, și anume “Lumina”⁶. Ca și o completare a celor trei cruci ce îl reprezintă pe Iisus jertindu-se, se află trei Mari Lumini, câte una pentru fiecare parte a Trinității. Astfel, folosul "Luminii" pentru cei ce urmează lui Hristos ca părtași la ascultarea Sa de Tatăl, și anume, pe calea pe

---

⁶ Chevalier, Gheerbrant 1995b, p. 236.

care El îi îndrumă către înviere, este slava Învierii: "Cel ce crede are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață".

Dar „Lumina” cea mare este chiar Iisus, care, în expoziția mea, are o poziție centrală și care, prin cele trei lumini strategic plasate, potențează și scoate în evidență cum nu se putea mai bine tematica acestei expoziții.

Înainte de a iniția această expoziție “era Cuvântul, și Cuvântul era la Dumnezeu, în el era viața și viața era lumina oamenilor. Lumina luminează în întuneric și întunericul nu a biruit-o⁷”.

Bibliografie

Biblia	1991	Biblia, Editura Quiet Hour, California, USA.
Chevalier, Gheerbrant	1995a	Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, <i>Dicționar de Simboluri, Volumul I, A-D.</i>
Chevalier, Gheerbrant	1995b	Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, <i>Dicționar de Simboluri, Volumul II, E-O.</i>
Cleopa	1981	Cleopa Ilie, <i>Despre Credința Ortodoxă.</i>

Fig. 1 Aspecte din expoziție

---

⁷ Biblia 1991, p. 1055.